

Context Verblifsrecreatie Noord-Holland Noord

1. Inleiding.

Verblifsrecreatie is een belangrijke economische sector in Noord-Holland-Noord (NHN). In 2016 is, in opdracht van de 18 gemeenten in NHN en het Ontwikkelingsbedrijf (ONHN), een onderzoek uitgevoerd naar de vitaliteit – de kracht van bedrijven en de mate waarin de accommodaties aansluiten op de vraag van de toerist - van de verblifsrecreatie in de regio. De conclusie van het onderzoek is dat de regio forse vitaliteitsproblemen kent. De sector staat voor een uitdaging doordat vraag en aanbod deels niet (meer) op elkaar aansluiten. Tegelijkertijd kent de sector in NHN een hoge ontwikkeldynamiek. Zonder gezamenlijk beleid dreigt een groot deel van de recreatiebedrijven in de toekomst af te glijden.

De gemeenten in Noord-Holland Noord en ONHN hebben, samen met bureau ZKA, daarom een regionale visie op verblifsrecreatie met een uitnodigend ontwikkelkader opgesteld. Ook ontwikkelde de regio een werkwijze van regionale afstemming voor verblifsinitiatieven die niet passend zijn in het bestemmingsplan.

De regio Noord-Holland Noord streeft er naar om in 2030 de meest vitale verblifsregio van Nederland te zijn. Overheden, ondernemers en (belangen) organisaties werken regionaal samen aan de ontwikkeling van een sterk, aantrekkelijk en onderscheidend toeristisch product per marktregio. Deze samenwerking zorgt voor kwalitatieve en levensvatbare bedrijven, die meer bezoekers trekken. Uiteindelijk leidt dit tot meer werkgelegenheid en behoud van voorzieningen in de kernen.

2. Beleidskader.

Bij dit voorstel zijn de volgende kaders meegenomen:

- Ladder Duurzame Verstedelijking
- de Provinciale Ruimtelijke Verordening en “Handreiking Verblifsrecreatie” van de provincie NH
- Rapport (Her)ontwikkelingsperspectieven verblifsrecreatie, oktober 2016 van ZKA

2.1. Lokaal beleid/ bestuurlijke doelen.

Bij het indienen van een principeverzoek voor nieuwe verblifsrecreatieve ontwikkelingen en uitbreidingen, die niet passen in het bestemmingsplan, wordt een economische onderbouwing in de geest van de visie en het ontwikkelkader gevraagd. Verblifsrecreatieve ontwikkelingen en uitbreidingen worden vervolgens regionaal afgestemd volgens de opgestelde werkwijze NHN.

3. Advies.

Voorgesteld wordt om in te stemmen met de voorliggende Regionale visie op verblifsrecreatie NHN 2030, het bijbehorend Ontwikkelkader en de werkwijze voor afstemming binnen de regio NHN.

3.1. Toelichting op het advies

Verblifsrecreatie is een belangrijke economische sector in Noord-Holland-Noord (NHN), goed voor 12.500 banen en met een bijzonder hoge economische impact van 700 miljoen euro. De sector kenmerkt zich als krachtig en dynamisch, in termen van ondernemerschap, investeringen, werkgelegenheid, leefbaarheid en directe en indirecte bestedingen van bezoekers in zowel onze gemeente als in de regio. Onderzoek laat zien dat de sector voor een uitdaging staat doordat vraag en aanbod niet meer op elkaar aansluiten. Het bestaande aanbod staat onder druk. Tegelijkertijd kent de sector in NHN een hoge ontwikkeldynamiek.

De visie geeft richting aan de verbetering van de vitaliteit van het bestaande en toekomstig aanbod. Op regionaal niveau moeten de gemeenten, ondernemers en (belangen)organisaties in NHN met elkaar slimme keuzes maken om een vitale sector te zijn en te blijven.

Met de visie en het ontwikkelkader wordt duidelijkheid aan ondernemers gegeven over de wijze waarop de sector wordt gefaciliteerd en ondersteund bij nieuwe ontwikkelingen en uitbreidingen. Gemeenten toetsen nieuwe initiatieven en uitbreidingsplannen die niet passen in een bestemmingsplan, op de economische meerwaarde (nut en noodzaak), vanuit een goede ruimtelijke ordening en stemmen dit regionaal af.

Daarnaast is er de druk op de beschikbare ruimte die toeneemt en de regionale afstemming waarom wordt gevraagd binnen de Ladder Duurzame Verstedelijking en de Provinciale Ruimtelijke Verordening en "Handreiking Verblijfsrecreatie" van de Provincie (nut en noodzaak van de ontwikkeling). Het doel van de Ladder is zorgvuldig en duurzaam ruimtegebruik en voorkomen van leegstand door overprogrammering. Van gemeenten wordt, vanuit hun toetsende rol, geëist om goede afwegingen te maken.

De gemeenten in NHN geven met deze visie, het ontwikkelkader en de wijze van regionale afstemming invulling aan hun plicht om te komen tot een verantwoorde ruimtelijke ordening met betrekking tot verblijfsrecreatie.

3.2. Regionale samenwerking en couleur locale

Regionale samenwerking vindt plaats met de 17 gemeenten in regio Noord-Holland Noord.

De wijze van regionale afstemming

De doelstelling van de visie om in 2030 de meest vitale verblijfsregio van Nederland te zijn is leidend in de werkwijze voor de regionale afstemming voor de verblijfsrecreatie in NHN. Met deze werkwijze faciliteren de regiogemeenten dat aansprekende en sterke plannen in de regio ontwikkeld worden, beredeneerd vanuit de markt. Zo werken de regiogemeenten en ondernemers samen aan een vitale verblijfsrecreatiesector en een krachtige regio.

Er zijn een aantal processtappen ontwikkeld die doorlopen worden wanneer een vestigings- of investeringsvraag in verblijfsrecreatie zich aandient, die niet passend is in het bestemmingsplan.

Er is gekozen voor een pragmatische aanpak:

Stap 1: Iedere gemeente doorloopt voor iedere ontwikkeling zelf het ontwikkelkader.

Stap 2: Bij een positieve uitkomst wordt de ontwikkeling:

- a. ingeval er geen sprake is van gemeentegrensoverschrijdende impact centraal gemeld aan het ONHN t.b.v. de monitoring en door de betreffende gemeente verder afgehandeld.
- b. ingeval er sprake is van gemeentegrensoverschrijdende impact wordt ambtelijk regionaal afgestemd door een (nog op te richten) Regionale Advies Commissie Verblijfsrecreatie (RAC-Verblijfsrecreatie). De RAC-Verblijfsrecreatie concludeert of de ontwikkeling wel of niet past in de regionale behoefte en/of het totale ruimteaanbod in de regio en brengt een advies uit.

Stap 3: Besluitvorming in het college van de betreffende gemeente.

Het advies van de RAC-Verblijfsrecreatie wordt in de advisering meegenomen. Het college kan hiervan afwijken, maar dit kan in de verdere procedure gevolgen hebben (bijvoorbeeld bij afweging van eventuele bezwaren door Raad van State).

Eind 2017 leverde ZKA de visie, ontwikkelkader en werkwijze op. Eind januari 2018 bereikte de regio overeenstemming over de werkwijze van regionale afstemming. Vanwege het zoeken naar een door alle gemeenten gedragen werkwijze heeft dit proces langer geduurd dan voorzien. Dit leek gelukt, maar de gemeente Alkmaar heeft in het Portefeuillehouder overleg Regio Alkmaar (PORA) aangegeven wel in te willen stemmen met de Visie en het Ontwikkelkader, maar niet akkoord te gaan met de werkwijze van regionale afstemming. Het college van Alkmaar is van mening dat binnenstedelijke hotelontwikkelingen geen deel moeten uitmaken van verplichte regionale afstemming en onder de autonomie van gemeenten horen te vallen. De overige gemeenten in de regio Alkmaar hebben in het PORA aangegeven dat zij wel met het totale pakket willen instemmen. Hiermee is er bij de portefeuillehouders consensus in de hele regio NHN, met uitzondering van de gemeente Alkmaar.

Totdat de regionale afspraken over verblijfsrecreatie door alle colleges van de gemeentes in NHN vastgesteld zijn, gelden voor verblijfsrecreatie voor de gemeentes in de regio Alkmaar de werkafspraken die gemaakt zijn voor overige stedelijke voorzieningen.

3.3. Risico's

Voor de gemeente Alkmaar (of elke andere gemeenten die toch besluit niet in te stemmen) betekent dit dat er voor iedere ontwikkeling instemming gevraagd dient te worden bij de andere colleges uit de (markt)regio. Indien bij een ontwikkeling hier niet aan voldaan wordt, kan de provincie overgaan tot een zienswijze en mogelijk een reactieve aanwijzing.

3.4. Financiën

Dit voorstel heeft geen financiële gevolgen, anders dan de al reeds geïnvesteerde bedragen voor het opstellen van deze visie.

3.5. Participatie, samenspel

Ondernemers en belangenorganisaties zijn op diverse manieren betrokken geweest bij het tot stand komen van de visie. De RECROON was vertegenwoordigd in de begeleidingsgroep voor de visie, er zijn enquêtes verstuurd aan ondernemers en natuurorganisaties, er zijn interviews gehouden met enkele belangrijke ondernemers en grote ontwikkelaars in de verblijfsrecreatie en er is een bijeenkomst georganiseerd waarvoor ondernemers en belangenorganisaties zijn uitgenodigd. In deze bijeenkomst zijn de uitgangspunten van de visie voorgelegd. Alle opmerkingen zijn bij het opstellen van de visie meegenomen en afgewogen. De definitieve visie en het ontwikkelkader moeten nog aan de partijen gepresenteerd worden.

Met het vaststellen van de visie en het ontwikkelkader verbinden wij ons aan de uitvoering ervan. Dat betekent dat we nieuwe ontwikkelingen zorgvuldig afwegen. Dit vraagt van planindieners aantoonbaar ondernemerschap en een gedegen onderbouwing van hun initiatief. Meer dan voorheen. Voor het bestaande aanbod gaan we aan de slag met een plan van aanpak voor kwaliteitsverbetering, herstructurering en/of transformatie.

3.6. Juridische Zaken

Niet van toepassing.

3.7. Communicatie

Over het proces wordt gezamenlijk gecommuniceerd. Persberichten worden onderling afgestemd en in samenwerking met de Provincie en het Ontwikkelingsbedrijf uitgebracht.

Na instemming van de visie, ontwikkelkader en regionale werkwijze door het college organiseren we per deelregio een regionale raadsbijeenkomst. Het Ontwikkelingsbedrijf NHN organiseert deze bijeenkomsten. We informeren de ondernemers via een nieuwsbrief. Ook de communicatie wordt georganiseerd door het Ontwikkelingsbedrijf in onderlinge afstemming met de gemeentelijke regio vertegenwoordigers.

3.8 Duurzaamheid

In de visie gaan we uit van kwaliteitsverbetering van de huidige/bestaande verblijfsrecreatie en nieuwe initiatieven. Kwaliteitsverbetering is onder andere een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit (kavelruimte, inpassing in het landschap en duurzaam).

4. UITVOERING, PLANNING EN EVALUATIE

Dit besluitvormingsproces is kaderstellend met een doorlooptijd tot en met 2030. Door de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018, lukt het niet om de visie ter besluitvorming aan te bieden aan de huidige raad. Op regionaal niveau is ervoor gekozen om de visie en bijbehorende documenten ter instemming aan te bieden aan het huidige college, vanwege de kennis van het doorlopen proces bij de huidige portefeuillehouders. De verkiezingen leiden tot een nieuwe samenstelling van de raad en mogelijk van het college. Voordat de visie en het ontwikkelkader ter

besluitvorming aan de raad wordt aangeboden, wordt een regionale raadsbijeenkomst georganiseerd. Deze bijeenkomst heeft als doel om raadsleden en een eventuele nieuwe portefeuillehouder op dit dossier verder 'in te werken'.

In de periode tussen instemming college en besluitvorming door de raad, worden de onderstaande activiteiten opgepakt:

- Het organiseren in mei/juni van informatiebijeenkomsten voor de raadsleden;
- Het starten van de werkwijze voor regionale afstemming, inclusief de regionale Adviescommissie (RAC).
- Bij het indienen van een principeverzoek voor nieuwe verblijfsrecreatieve ontwikkelingen en uitbreidingen, die niet passen in het bestemmingsplan, wordt een economische onderbouwing gevraagd in de geest van de visie en het ontwikkelkader.
- Het ontwikkelen van een procesaanpak voor het excelleren, herstructureren en transformeren van verblijfsrecreatief aanbod. De provincie gaf hiervoor in 2017 opdracht aan ZKA.

Na besluitvorming door de raad wordt conform de vastgestelde kaders gewerkt. Na twee jaar wordt de visie, het ontwikkelkader en regionale werkwijze op uitvoerbaarheid geëvalueerd. Indien noodzakelijk wordt de visie, het ontwikkelkader of de werkwijze op die punten aangepast.